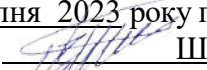

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні групи забезпечення
спеціальності 207 Водні біоресурси та
аквакультура
від «15» серпня 2023 року протокол № 1
Голова групи: Шекк П.В.

УЗГОДЖЕНО

Декан (директор): Чугай А.В.
Прородоохоронний факультет
(назва факультету, прізвище, ініціали)

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни
"Психологія"

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

(шифр та назва спеціальності)

освітня програма Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів

(назва освітньої програми)

бакалавр

(рівень вищої освіти)

денна

(форма навчання)

3

(рік навчання)

6

(семестр навчання)

2/60

(кількість кредитів ЄКТС/годин)

залік

(форма контролю)

соціально-гуманітарних наук ОДЕКУ

(кафедра)

Одеса, 2023 р.

Автори: Несейкіна Галина Іванівна, викладач
(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри соціально-гуманітарних наук від «14» серпня 2023 року, протокол № 1.

Викладачі: лекційні заняття - Несейкіна Галина Іванівна, викладач
(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

практичні заняття – Несейкіна Галина Іванівна, викладач
(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Рецензент: Бубнов І.В., к. іст. н., доцент, зав. кафедри соціально-гуманітарних наук ОДЕКУ

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності
Несейкіна Галина Іванівна	28.08.2020, Пр.№1	30.08.2020

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів із загальними теоретичними проблемами, розкриття істотних ознак і характеристик психічних явищ, підготовка до практичного використання набутих знань у професійній діяльності, діловому спілкуванні, повсякденному житті.
Компетентність	<p>К02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>К07 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>К11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p>
Результат навчання	<p>Р02 Знати історію України та її культуру, процеси незалежності, територіальну цілісність та демократичний устрій України.</p> <p>Р10 Застосовувати навички виконання експериментів для перевірки гіпотез та дослідження явищ, що відбуваються у водних біоресурсах та аквакультурі, біофізичних закономірностей.</p> <p>Р11 Знати основні історичні етапи розвитку предметної області досліджень.</p>
Базові знання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та методи дослідження психологічної науки, її понятійно-категоріальний апарат. 2. Склад і структура особистості, її індивідуально-психологічні властивості. 3. Структура соціальних груп, міжособистісні стосунки в них. Проблеми лідерства. 4. Пізнавальні психічні процеси особистості та їх роль в навчальній та професійній діяльності.
Базові вміння	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначати індивідуально-психологічні властивості особистості, мотиви поведінки особистості в соціальній групі. 2. Розуміти структуру діяльності, мету та мотиви навчальної і професійної діяльності. 3. Усвідомити роль мови і мовлення як засобу спілкування, основної форми взаємодії особистості в соціальному середовищі. 4. Формувати власні лідерські якості, використовувати психологічні знання для майбутнього успішного професійного зростання.
Базові навички	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. 2. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань. 3. Уміння діяти в межах етики професійних взаємин. 4. Володіти навичками наукового пізнання і логічного мислення. 5. Уміння готувати аналітичні та довідково-інформаційні матеріали з суспільствознавчих і гуманітарних питань

	<p>1) соціально-особистісного характеру:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність використання загальних закономірностей психологічних знань в професійній діяльності, в процесі спілкування в повсякденному житті, в формуванні здорового способу життя; - соціалізація особистості, адаптивність і комунікабельність, активна життєва позиція. <p>2) інструментальні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміння причинно-наслідкових зв'язків в процесі формування широти та глибини мислення, вміння використовувати власні задатки і здібності в професійній і суспільній діяльності, досягненні життєвого успіху. <p>3) загальнонаукового характеру:</p> <ul style="list-style-type: none"> - базові уявлення про основи психології, що сприяють формуванню світогляду, розвитку загальної культури, спонукають до подальшого особистісного зростання; - формування соціальної відповідальності, активної суспільної та життєвої позиції, лідерських якостей.
Пов'язані силлабуси	немає
Попередня дисципліна	немає
Наступна дисципліна	немає
Кількість годин	лекції: 15 годин семінарські заняття: 15 годин самостійна робота студентів: 30 годин

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Тема 1. Предмет психології. Методи психологічної науки.	2	2
	Тема 2. Склад і структура особистості. Соціальні групи.	2	1
	Тема 3. Психологічний аналіз діяльності.	1	1
	Тема 4. Мова і мовлення як засіб спілкування.	2	1
	Тема 5. Пізнавальні психічні процеси.	2	1
	Тема 6. Роль уяви і пам'яті у психічному житті людини.	2	1
	Тема 7. Емоційна сфера особистості.	2	1
	Тема 8. Індивідуально-психологічні властивості особистості	2	2
Разом:		15	10

Консультації:

Викладач: Невейкіна Галина Іванівна

Дні тижня: вівторок (9.00-12.00), середа (9.00-13.00)

Аудиторія 610 (НЛК № 2)

2.2. Практичні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-П1	Семінарське заняття № 1. Предмет психології. Методи психологічної науки. 1. Принципи психологічної науки. Предмет психології та її завдання. 2. Місце психології в системі наук. Основні галузі психологічних знань. 3. Зв'язок психології з іншими науками. 4. Основні напрями в сучасній психології. 5. Вимоги до методів психології. 6. Основні методи психології. 7. Додаткові методи.	2	2
	Семінарське заняття № 2. Склад і структура особистості. Соціальні групи. 1. Поняття про особистість та її структуру. 2. Формування і розвиток особистості. 3. Активність особистості та її джерела. 4. Поняття про спрямованість особистості і мотивації діяльності. 5. Поняття про групи. 6. Міжособистісні стосунки у групі. 7. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках.	2	2
	Семінарське заняття № 3. Психологічний аналіз діяльності. 1. Поняття про діяльність. 2. Мета і мотиви діяльності. 3. Структура діяльності. 4. Засоби діяльності, процес їх засвоєння. 5. Основні різновиди діяльності.	2	1
	Семінарське заняття № 4. Мова і мовлення як засіб спілкування. 1. Поняття про мову і мовлення. 2. Різновиди мовлення та її функції. 3. Поняття про спілкування. 4. Функції спілкування. 5. Індивідуальні особливості мовлення.	1	1
	Семінарське заняття № 5. Пізнавальні психічні процеси. 1. Загальна характеристика пізнавальних процесів. 2. Поняття про відчуття. Різновиди відчуттів. 3. Основні властивості відчуттів. 4. Сприймання, його різновиди та властивості. 5. Спостереження і спостережливість. 6. Мислення як вища форма пізнання об'єктивної реальності. 7. Поняття про мислення. Соціальна природа мислення. 8. Форми та різновиди мислення. 9. Індивідуальні особливості мислення.	2	2

	<p>Семінарське заняття № 6. Роль уяви і пам'яті у психічному житті людини.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про уяву та її різновиди. 2. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. 3. Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси. 4. Процес створення образів уяви. 5. Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. 6. Процеси пам'яті та її індивідуальні особливості. 7. Різновиди пам'яті. 8. Запам'ятовування, відтворення, забування та їх різновиди. 9. Індивідуальні особливості пам'яті. <p>Семінарське заняття № 7. Емоційна сфера особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про емоції і почуття. 2. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. 3. Вираження емоцій і почуттів. 4. Форми переживання емоцій і почуттів. 5. Вищі почуття. 6. Вольові процеси особистості. Поняття про волю. 7. Аналіз складної вольової дії. Основні якості волі. 8. Безвілля, його причини і переборення. <p>Семінарське заняття № 8. Індивідуально-психологічні властивості особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про темперамент. Основні властивості темпераменту. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. 2. Роль темпераменту в діяльності людини. 3. Поняття про здібності. Структура здібностей. 4. Різновиди здібностей. 5. Поняття про характер. Структура характеру. 	2	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про емоції і почуття. 2. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. 3. Вираження емоцій і почуттів. 4. Форми переживання емоцій і почуттів. 5. Вищі почуття. 6. Вольові процеси особистості. Поняття про волю. 7. Аналіз складної вольової дії. Основні якості волі. 8. Безвілля, його причини і переборення. 	2	2
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про темперамент. Основні властивості темпераменту. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. 2. Роль темпераменту в діяльності людини. 3. Поняття про здібності. Структура здібностей. 4. Різновиди здібностей. 5. Поняття про характер. Структура характеру. 	2	3
Разом:		15	15

Консультації:

Викладач: Невейкіна Галина Іванівна

Дні тижня: вівторок (9.00-12.00), середа (9.00-13.00)

Аудиторія 610 (НЛК № 2)

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення (тиждень)
ЗМ-Л1	<p>Підготовка до лекційних занять:</p> <p>Назва контрольного заходу (обов'язковий)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підготовка до тестування - Тестування. <p>Назва контрольного заходу (необов'язковий)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підготовка до усного опитування - Усне опитування 	7	3-12 тижні
		3	2-14 тижні

ЗМ-П1	Підготовка до семінарських занять: Назва контрольного заходу (обов'язковий) <i>Підготовка до модульної (тестової) контрольної роботи</i> - <i>Виконання МКР</i>	5	13-14 тижні
	Назва контрольного заходу : (необов'язковий) - <i>Усне опитування;тестування;ведення термінологічного словника ;</i> - <i>Індивідуальне завдання (доповідь)</i>	7	2-13 тижні
		3	2-13 тижні
	Підготовка до залікової контрольної роботи	5	15 тиждень
Разом:		30	

Методика проведення та оцінювання контролюючих заходів з дисципліни «Психологія»

Загальна кількість балів, відведених на дисципліну, дорівнює 100 балів (30 балів на теоретичну частину,70 балів на практичну частину).

1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-Л1.

Методи письмового контролю: письмовий тестовий контроль (ТР) (**обов'язковий**)

Оцінювання письмового контролю:

- один письмовий тестовий контроль (ТР) складається для ЗМ-Л1 з 11 тестових запитань закритого типу, де кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали – **загалом 22 балів.**

Методи усного контролю: індивідуальне опитування (УО)

Оцінювання усного контролю: **УО**

- опрацювання студентом матеріалу кожної теми лекційного заняття з відповідним усним опитуванням оцінюється в 1 бали (**загалом 8 балів**);

Максимальна кількість балів за ЗМ-Л1 складає **30**, з них **обов'язкових – 22.**

2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П1.

Методи письмового контролю: модульний тестовий контроль (МКР) (**обов'язковий**)

Оцінювання письмового контролю:

- модульний тестовий контроль (МКР), складається з 20 запитань закритого типу, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал, **загалом - 20 балів.**
- один письмовий тестовий контроль (ТР) складається для ЗМ-П1 з 15 тестових запитань закритого типу, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал – **загалом 15 балів.**
- ведення термінологічного словника (СЛ) оцінюється на основі повноти розкриття терміна, його суті, значення (**загалом -5 балів**).
- **Індивідуальне завдання (ІЗ)** доповіді по окремій індивідуальній темі, оцінюється на основі повноти висвітлення теми, уміння підібрати та опрацювати відповідні джерела і літературу (**загалом - 10 балів**).

- необов'язкові контролюючі заходи пропонується з метою надання можливості студентам підвищення кількості накопичених протягом семестру балів.

Методи усного контролю: індивідуальне опитування (УО)

Оцінювання усного контролю:

- опрацювання студентом 1 питання з теми семінарського заняття оцінюється в 2,5 бали (загалом 20 балів).

Максимальна кількість балів за ЗМ-П1 складає 70, з них обов'язкових – 20.

3. Методика проведення та оцінювання підсумкового заходу з дисципліни «Психологія».

Формою підсумкового семестрового контрольного заходу з обов'язкової навчальної дисципліни «Психологія» є **залік**. На останньому занятті семестру проводиться залікова контрольна робота, перевіряється засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу (знань, вмінь та навичок, що зазначені у програмі дисципліни).

Залікова контрольна робота з дисципліни «Психологія» являє собою тестові завдання закритого типу, які потребують від студента вибору правильних відповідей з чотирьох запропонованих у запитанні. Тестові питання формуються по всьому переліку сформованих у навчальній дисципліні знань (в першу чергу базової компоненти), а їх загальна кількість складає **20 завдань**. Повна правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється у **5 балів**. Оцінка успішності виконання студентом цього заходу здійснюється у формі кількісної оцінки (бал успішності) та максимально складає **100 балів**.

Питання про допуск до семестрового заліку розглядається тільки за умови, якщо студент виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою і набрав за модульною системою суму балів не менше **11 балів** з теоретичної частини та не менше **10 балів** з практичної частини. В іншому випадку студент вважається таким, що не виконав навчального плану дисципліни і не допускається до заліку.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. ЗМ-Л1.

3.1.1. Повчання.

Під час вивчення першої теми курсу «Предмет психології. Методи психологічної науки» доцільно спрямувати на усвідомлення категоріального ладу психології як науки, основних етапів її історичного розвитку й виявлення механізмів психіки людини, співвідношення психіки і свідомості, визначення єдності і розбіжності психічних процесів, властивостей і станів, а також знаходження зв'язку психології з іншими науками й ознайомлення з основними напрямками сучасної психологічної думки. Студентові варто звернути увагу на те, що в сучасній психологічній науці існують різні підходи щодо розуміння психології як науки; слід розуміти місце "Психології" в системі наук; значення терміна «психологія»; завдання психологічної науки; зв'язок психології з іншими науками; студенти повинні пояснити основні напрямки в сучасній психології, називати основні методи психології та додаткові; пояснити кількісний та якісний аналізи дослідження психічних явищ.

Вивчаючи матеріал лекції №2 "Склад і структура особистості. Соціальні групи" слід вміти охарактеризувати поняття про особистість та її структуру; аналізувати міжособистісні стосунки у групі; пояснити психологічну сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках; визначати поняття про групи; охарактеризувати активність особистості та її джерела. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: типове та індивідуальне, активність, потреба, мотив, інтерес, переконання, ідеал, установка, самосвідомість, колектив, конформізм.

Під час вивчення теми №3 "Психологічний аналіз діяльності" слід визначити і характеризувати психологічні функції діяльності; визначити психологічні характеристики діяльності, основні компоненти діяльності; характеризувати основні різновиди діяльності; розкрити структуру діяльності. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: мета, мотив, ігрова діяльність, навчальна діяльність, професіографія, творча діяльність.

При вивченні теми №4 "Мова і мовлення як засіб спілкування" слід розкрити поняття про мову та її функції, про спілкування; характеризувати фізіологічні механізми мовленнєвої діяльності; визначити засоби спілкування та різновиди спілкування; розкрити функції спілкування. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: моторна афазія, сенсорна афазія, сприймання мовлення, розуміння мовлення, праксеміка, рольові очікування.

Вивчаючи матеріал лекції №5 "Пізнавальні психічні процеси" слід визначити основні процеси чуттєвого пізнання; знаходити спільне та відмінне між сприйманням та відчуттям; охарактеризувати основні властивості відчуттів і сприймань; розкрити специфічні особливості мислення як вищої форми пізнавальної діяльності; охарактеризувати основні розумові операції; визначити різновиди та індивідуальні особливості мислення.

Під час вивчення теми №6 "Роль уяви і пам'яті в психічному житті людини" треба пояснити зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю; проаналізувати фізіологічне підґрунтя уяви; визначати різновиди уяви; охарактеризувати основні теорії пам'яті; назвати різновиди пам'яті та її основні процеси; розкрити роль пам'яті в психічному житті людини. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: репродуктивна уява, творча уява, художня уява, технічна уява, наукова уява, мнемічна діяльність.

Вивчаючи матеріал лекції №7 "Емоційна сфера особистості" треба визначити психологічні функції почуттів; пояснити фізіологічний механізм почуттів; розрізнити форми вираження і форми переживання емоцій та почуттів; охарактеризувати довільні дії та їх особливості; проаналізувати складні вольові дії; назвати основні якості волі.

Під час вивчення теми №8 "Індивідуально-психологічні особливості особистості" слід встановити зв'язок між темпераментом та типом нервової системи; розкрити роль темпераменту в діяльності людини; розрізнити типи темпераменту; визначити структуру здібностей; пояснити зв'язок характеру з типом темпераменту; розкрити природу характеру. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: сенситивність, реактивність, пластичність, ригідність, екстравертованість та інтровертованість.

3.1.2 Питання для самоперевірки.

1. Що є предметом психології? ([1] С.5; [2] С.22-24).
2. Які основні групи психічних явищ вона вивчає? ([1] С.6;)
3. Які основні завдання стоять перед сучасною психологією? ([1] С.7;)
4. Що таке метод наукового дослідження? ([1] С.16; [2] С.36).
5. Назвіть вимоги до застосування методу спостереження ([1] С.17-18; [2] С.38).
6. Назвіть основні ознаки особистості ([1] С.25; [3] С.36).
7. У чому виявляється суспільна сутність особистості? ([1] С.26; [3] С.37).
8. Що в особистості зумовлене її біологічною природою? ([1] С.26; [3] С.37).
9. Як співвідносяться поняття «особистість» та «індивідуальність»? ([2] С.180-183).
10. Охарактеризуйте структуру особистості ([1] С.26;
11. У чому суть теорії активності З. Фрейда? ([1] С.27; [3] С.44-45).
12. Що таке спрямованість особистості? ([1] С.29; [2] С.187-191).
13. За якими ознаками поділяються групи? ([1] С.34-35;
14. Яка група може стати для особистості референтною? ([1] С.35;
15. Які ознаки мають групи різного ступеня організації? ([1] С.36-37;
16. Назвіть істотні ознаки колективу. ([1] С.35-36;
17. Що характеризує діяльність як специфічну форму людської активності? ([1] С.42)
18. Якими є основні компоненти діяльності? ([1] С.43-44;
19. Якою є послідовність етапів формування навичок? ([1] С.46-48;
20. Що таке мова та які її основні елементи? ([1] С.54-55;
21. Перелічіть основні функції мови. ([1] С.65-66; [2] С.130-131).
22. У чому полягає специфіка усного мовлення? ([1] С.59; [2] С.132-135).
23. Чим зумовлюється потреба у спілкуванні між людьми? ([1] С.62-63).

24. За якими принципами відчуття поділяють на різновиди? ([1] С.72-73;
25. Охарактеризуйте основні властивості відчуттів. ([1] С.73;
26. Як взаємопов'язані відчуття та діяльність? ([1] С.80-81;
27. Який психічний процес називається сприйманням? ([1] С.81-83; [2] С.92-93).
28. У чому полягає спільне та відмінне між сприйманням і відчуттям? ([1] С.72; С. 81; [2] С.99).
29. За якими принципами мислення можна поділити на види? ([1] С.87-90;
30. У чому полягає специфічність відображення дійсності у процесах уяви? ([1] С.98-99; [5] С.125-126).
31. Яка роль пам'яті у психічному житті людини? ([1] С.106-107; [2] С.105-106).
32. У чому виявляються індивідуальні особливості пам'яті? ([1] С.111-114; [2] С.116-120).
33. У чому полягає відмінність емоцій від почуттів? ([1] С.116-117; [5] С.142-144).
34. Які об'єктивні та суб'єктивні чинники можуть впливати на настрої? ([1] С.123-125; [2] С.145-146).
35. У чому виявляються основні функції волі? ([1] С.106-107; [2] С.242-243; [5] С. 150-151).
36. Що таке вольове зусилля і що його викликає? ([1] С.126-127; [5] С.154-155).
37. У чому полягає слабкість волі і якими є її причини? ([1] С.129-130; [5] С.156-157).
38. У чому виявляються здібності особистості? ([1] С.139-140; [2] С.226-227).
39. Як взаємопов'язані здібності та задатки? ([1] С.144-145; [2] С.227-232).
40. Які риси особистості поєднує в собі характер? ([1] С.146-147; [3] С.173-174).
41. Яким є механізм формування властивостей характеру? ([1] С.150-154; [3] С.176-181).

3. ЗМ-П1

3.1. Повчання

Під час підготовки до семінарського заняття №1 **Предмет психології. Методи психологічної науки** увага студентів має бути зосереджена на визначення об'єкту та предмету психології як науки, характеристики основних етапів її розвитку, аналізі особливостей, що зумовили місце психології в системі наук, вивченні структури, основних методів і функцій науки, а також зосередитись на методах психології як основи періодизації історії психології. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: психіка, психічні явища, рефлекс, іррадіація й концентрація нервових процесів, свідомість, експеримент, спостереження, якісний аналіз результатів дослідження.

Під час підготовки до семінарського заняття №2 **«Склад і структура особистості. Соціальні групи»** увага студентів має бути зосереджена на з'ясуванні концепції особистості в загальній психології. Співвідношення понять людина, індивід, особистість, індивідуальність. Студенти повинні розумітися в розгляді питань про особистість як про структуру і систему взаємозв'язаних та взаємодоповнюючих елементів. Вони повинні знати атрибути, які висуває структурний аналіз в якості основних характеристик особистості як психологічного феномену, розумітися на питаннях співвідношення біологічного і соціального в структурі особистості. Студенти повинні чітко розрізняти і розумітися в цих поняттях, знати види ролей і від чого залежать їх діапазон та кількість. Чітко відрізняти поняття група і колектив. Вони повинні усвідомити, що група – це людська спільність, яка виділяється із соціального цілого на основі певних ознак характеру діяльності, соціальної належності, структури, композиції, рівня розвитку міжособистісних взаємовідносин. Величина, структура і склад групи визначається цілями й завданнями діяльності, в яку вона залучена або заради якої створена. Особливу увагу слід приділити референтним групам для особистості, оскільки саме вони мають для неї суттєве значення. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: індивід, особистість, індивідуальність, структура особистості, біологічна підструктура, соціальний досвід, направленість, активність, мотив, інтерес, ідеали, переконання, навички, цілі, установки, референтна група, офіційна група, неофіційна група, колектив, конформізм.

Під час підготовки до семінарського заняття №3 **«Психологічний аналіз діяльності»** студенти повинні усвідомити, що діяльність – одна з основних категорій психологічної науки.

Студенти мають знати, що діяльність має власну структуру і включає в себе дії та операції як складові одиниці, які співвідносяться з потребами, мотивами і цілями. При опрацюванні теми студенти повинні добре запам'ятати, що розрізняють три головні різновиди діяльності: гру, вчення, труд. Характерною особливістю для усіх видів людської діяльності є те, що вони пов'язані з мовною діяльністю. Вона сприяє розвитку змісту і форм усіх видів діяльності, та їх цілеспрямованості і мотивації. Студенти повинні чітко усвідомлювати різницю поміж екстеріоризацією та інтеріоризацією дій, розуміти значення цих процесів в житті особистості, вміти виділяти компоненти структури діяльності, вміти їх характеризувати, розумітися у способах діяльності і процесі їх освоєння. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: діяльність, мотив, ціль, інтеріоризація, екстерналізація, зворотна аферентація, дія, вміння, навички, вправи, автоматизація навиків, перенос навиків, інтерференція, гра, навчання, труд, творчість.

Під час підготовки до семінарського заняття №4 "**Мова і мовлення як засіб спілкування**" увага студентів має бути зосереджена на розумінні поняття про мову та її функції, характеризувати фізіологічні механізми мовленнєвої діяльності; визначити засоби спілкування та різновиди спілкування; розкрити функції спілкування. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: слово, мова, словниковий склад, активний та пасивний запас слів, граматична будова, сприймання мовлення, розуміння мовлення, афазія.

Під час підготовки до семінарського заняття №5 "**Пізнавальні психічні процеси**". Студенти мають знати, що існує двосторонній підхід до розуміння відчуттів. Так, виходячи з питання про пізнавальність або не пізнавальність світу, відчуття розглядаються або як образ реальної речі, або як її умовний знак. Також повинні знати, що, розглядаючи класифікацію відчуттів, слід починати із властивостей подразника та рецептора, на який він впливає. Вони повинні розумітися на видах відчуттів та відповідних для них органах; знати загальні властивості відчуттів. Студенти повинні усвідомлювати, що адекватний подразник викликає відчуття лише тоді, коли інтенсивність його впливу досягає визначеного рівня, порога. На цій підставі вони повинні вміти розрізняти нижній та верхній пороги чуттєвості, а також знати, що відмінність поміж верхнім та нижніми абсолютними порогами характеризує діапазон чуттєвості людини. Студенти мають убачати різницю поміж відчуттям та сприйманням, розумітися в значенні сприймання, вміти класифікувати різновиди сприймання, відслідковувати його зв'язок з мисленням та мовою, почуттями, волею, знати властивості сприймання. Студенти повинні розрізняти поняття спостережливості та спостереження, розумітися у типах сприймання та спостереження. Слід вміти охарактеризувати основні розумові операції; визначити різновиди та індивідуальні особливості мислення.

Під час підготовки до семінарського заняття №6 "**Роль уяви і пам'яті в психічному житті людини**". Студенти повинні знати, що мислення та уява належать до рівня абстрактного пізнання. Це вища форма пізнання дійсності. В розвитку вигляді ці пізнавальні психічні процеси властиві лише людині, котра має свідомість і проявляє свою психічну активність в діяльності. Повинні знати і розумітися в основних поняттях теми, вміти розрізняти види уяви. Особливу увагу також слід приділити питанням співвідношення уяви і предметної дійсності, уяви та органічних процесів, уяви та емоцій, уяви та рухливої сфери, уяви та патології мозкової діяльності. Чітко усвідомлювати значення пам'яті в житті людини, яка є формою психічного відображення, і полягає в закріпленні, збереженні й подальшому відтворенні минулого досвіду. Вони повинні знати, що пам'ять забезпечується розумовими діями. Ті дії, які людина використовує при запам'ятовуванні, збереженні, відтворенні матеріалу, називається мнемічними діями. Знати загальні властивості пам'яті, розуміти значення пам'яті в житті особистості; виділяти та характеризувати індивідуальні відмінності в пам'яті людини, способи запам'ятовування матеріалу, етапи логічного запам'ятовування, умови продуктивності запам'ятовування.

Під час підготовки до семінарського заняття №7 "**Емоційна сфера особистості**" студенти повинні усвідомлювати, що будь-яка діяльність людини, її поведінка завжди викликають емоції та почуття – позитивне або негативне відношення до неї. На цій підставі студенти повинні вміти розрізняти поняття емоції і почуття, оскільки вони мають відмінності в змісті. Разом з тим

студенти повинні усвідомлювати, що в сфері емоційного життя людини почуття й емоції мають тісний зв'язок, проявляються в єдності. Студенти повинні чітко розумітися у формах переживання почуттів, знати, що таке емоційний тон відчуттів, настроїв, афект, стрес, фрустрація. Вони мають також знати, що стійкі почуття – це вища форма розвитку емоцій. Студенти мають усвідомлювати головну відмінність почуттів від емоцій. Студенти повинні знати, що емоції та почуття характеризуються якістю, активністю, полярністю, тривалістю та інтенсивністю. Студентам рекомендується в процесі класифікації видів почуттів, особливу увагу приділити саме моральним, інтелектуальним, естетичним і практичним почуттям. В процесі вивчення волі як психічного процесу, студенти мають чітко усвідомлювати, що вона є свідомою організацією і саморегуляцією людини своєї діяльності й поведінки і спрямована на подолання труднощів при досягненні поставлених цілей. Студенти повинні знати, що воля є важливим компонентом психіки людини, нерозривно зв'язаною з мотивами, пізнавальними і емоційними процесами.

Під час підготовки до семінарського заняття №8 **"Індивідуально-психологічні особливості особистості"** студенти повинні знати, що темперамент характеризує динамічну сторону психічних реакцій людини – їх темп, швидкість, ритм, інтенсивність. Знати визначення темпераменту, надавати характеристику теоріям темпераменту, типам темпераменту, розрізняти сучасні підходи до вивчення проблеми темпераменту. Вміти виділяти основні складові темпераменту, характеризувати властивості і компоненти темпераменту, аналізувати роль темпераменту в діяльності і спілкуванні. Студенти повинні знати визначення поняття характер, орієнтуватися у основних теоріях стосовно співвідношення темпераменту і характеру, мати уяву про основні риси типового характеру, чітко розрізняти поняття задатки та здібності, надавати психологічну характеристику загальним здібностям, розуміти співвідношення поміж вродженим та набутиим.

3.2 Вказівки щодо підготовки індивідуального завдання.

Для дисципліни «Психологія» передбачено виконання ІЗ у вигляді доповіді за індивідуальною темою (перелік тем додається):

1. Психологічні умови профілактики міжособистісних конфліктів в молодих сім'ях. ([10] С.28-35)
2. «Наука про душу» в Античному світі. ([1] С.6-12)
3. Роль темпераменту в пізнавальній діяльності студентів. ([1] С.240-247, [3] С.235-243)
4. Творчість як засіб самореалізації особистості. ([6] С.3-28)
5. Особистість і спілкування. ([3] С.51-66; 111-125)
6. Проблеми волі в психології. ([3] С.223-235)
7. Корекція гіперактивності в ранньому онтогенезі. ([2] С.18-27)
8. Роль лідера в формуванні сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі. ([1] С.191-195, [3] С.66-75)
9. Характеристика емоційно-вольових властивостей особистості. ([3] С.211-235)
10. Дослідження ролі емоцій в процесі запам'ятовування. ([12] С.103-128)
11. Психологічні механізми соціалізації. ([12] С.69-95)
12. Роль міжособистісних стосунків у функціонуванні студентської групи. ([3] С.66-75)
13. Класифікація соціальних груп. Психологічні особливості студентської групи. ([3] С.51-70)
14. Невербальне спілкування та його функції. ([3] С.111-125)
15. Принципи класифікації конфліктних ситуацій та методи їх подолання. ([3] С.68-75)
16. Свідомість як продукт природної та соціальної еволюції людини. ([1] С.61-74)
17. Форми і методи самовиховання як фактор самовдосконалення особистості. ([12] С.196-235).
18. Вплив інноваційного навчання на розумовий розвиток підлітків. ([5] С.196-235).
19. Стратегія розвитку власної особистості. ([6] С.230-235).
20. Критичність мислення та його продуктивність. ([3] С.167-181)

21. Формування інтелектуальної активності особистості. ([9] С.16-31)
22. Психологія майбутнього. ([7] С.12-48)
23. Схильність до стресу в екзаменаційний період і його попередження у студентів. ([3] С.167-205)
24. Концепція особистості у вітчизняній класичній психології. ([1] С.8-12)
25. Культурно-історична теорія розвитку психіки Л.С.Виготського.
26. Психоаналіз: співвідношення свідомості та несвідомого. ([1] С.35-42)
27. Фрейдизм і неофрейдизм. ([1] С.30-33)
28. Вплив стилю сімейного виховання на шкільну успішність підлітків. ([2] С.170-189)
29. Психологічні проблеми сім'ї як соціальної групи. ([2] С.169-179)
30. Роль сім'ї в процесі формування особистості. ([1] С.152-160)

3.3. Вимоги до оформлення ІЗ

Доповідь має складатися із вступної частини, викладення змісту навчального питання, що розглядається, стислих висновків та списку використаної літератури.

При **оформленні** індивідуального завдання (доповіді) слід дотримуватися певних вимог.

Текст набирається в редакторі Microsoft Word.

Формат сторінки – **A4**.

Поля: ліве – **15 мм**, всі інші – **20 мм**.

Шрифт – Times New Roman. Розмір шрифту – **14 pt**. Інтервал – **одинарний**.. Вирівнювання тексту – по ширині.

Обсяг роботи – 10-12 сторінок.

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1.Тестові завдання до тестування у модулі ЗМ-Л1.

1.Визначте предмет психології як науки:

([1] С. 5)

2. Доповніть необхідне поняття:

Готовність людини успішно виконувати певну діяльність,що ґрунтується на знаннях:

([1] С. 45)

3.Доповніть необхідне поняття:

Спостереження, анкетування, тестування, експеримент – це ... психології як науки.

([2] С. 36)

4.Визначте вірне поняття:

Своєрідним проявом безвілля і пристосовницької позиції особистості є ...

([1] С. 36)

5. Хто з античних вчених був автором першої наукової праці «Про душу» і вважається «батьком» психології?

([3] С. 17)

6.Доповніть визначення:

Внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до діяльності – це ...

([1] С. 27)

7. Як називається метод, який передбачає створення штучних умов, у яких досліджувана якість може бути найкраще оцінена?

([2] С. 37)

8. Доповніть вірне визначення:

Група людей ,які об'єднані спільною діяльністю та мають єдині цілі, підпорядковані цілям суспільства – це ... .
([1] С. 35)

9.Визначте вірне ім`я:

Засновником теорії психоаналізу був ... .
([3] С. 27)

10.Доповніть визначення:

Усвідомлювання людиною себе самої у своєму ставленні до зовнішнього світу та інших людей – це ... .
([1] С. 29)

11. Доповніть визначення:

Галузь психології, яка вивчає формування та розвиток психіки на різних етапах життя людини – це:
([4] С. 28)

12. Надати означення: Референтна група - ....

([1] С. 35)

13. Визначте вірне поняття:

Процес формування особистості в певних соціальних умовах, засвоєння соціального досвіду, моральних норм і суспільних цінностей - ... .
([1] С. 36)

14. Визначте вірне поняття:

Поведінка людини, яка характеризується зовнішньою відповідністю цілям колективу при внутрішньому розходженні з ними, нездатністю відстоювати власну позицію, схильністю піддаватись впливу групи - ... .
([1] С. 36)

15. Виберіть вірну відповідь:

Провідною діяльністю дітей дошкільного віку є:
([1] С. 49)

16.Надати означення: Ідеал....

([1] С. 28)

17.Виберіть вірну відповідь:

До якої групи методів відносяться методи бесіди,анкетування,інтерв`ю:
([1] С. 16)

18.Визначте вірне поняття:

Потреба це:
([1] С. 27)

19. Доповніть необхідне поняття:

Галузь,яка вивчає психічні можливості людини ,що взаємодіє з машинами та інформаційними системами – це ... .
([1] С. 14)

20.Визначте вірне ім`я:

Засновником психології як науки вважається:
([2] С. 12)

21. Надати означення: Мотив -....

([1] С. 27)

22. Визначте вірну відповідь :

Сучасна психологія свої дослідження базує на :
([1] С. 17)

23. З ім'ям якого психолога пов'язане відкриття несвідомих провів психіки?

([1] С. 27)

24.Який структурний компонент особистості полягає у сукупності спонукань до діяльності?

([1] С. 43)

25. Визначте вірну відповідь :

Кому належить вдома праця «Рефлекси головного мозку»?

([1] С. 6)

26. Надати означення :

Навички - ....

([1] С. 46)

27. Виберіть вірну відповідь:

Співставленням та диференціацією психіки людини та тварин займається:

([2] С. 38)

28. Виберіть вірну відповідь: «Самосвідомість» це:

([1] С. 29)

29. Доповніть вірне поняття: Система домінуючих цілей і мотивів її діяльності, які визначають її самоцінність і суспільну значущість це...

([1] С. 29)

30. Діяльність людини це:

([1] С. 42)

31. Визначте вірну відповідь:

Який пізнавальний процес забезпечує формування людиною образів майбутнього:

([1] С. 98)

32. Закінчить речення:

Здатність, нетрадиційно мислити, швидко розв`язувати проблемні ситуації – ....

([1] С. 95)

33. Визначте вірне поняття:

Яка з функції мовлення вважається найважливішою?

([1] С. 54)

34. Перелічить види афазії:

([1] С. 60)

35. Доповніть визначення :

Психічний процес відображення в мозку людини предметів та явищ в цілому, у сукупності всіх їх якостей та властивостей при безпосередній дії на органи чуття – це ... .

([1] С. 81)

36. Виберіть вірну відповідь: Мовлення, яке не виконує функцію спілкування, а лише обслуговує процес мислення конкретної людини, називається:

([1] С. 61)

37. Визначте зайве поняття:

До різновидів людської діяльності належать:

([1] С. 48)

38. Доповніть визначення:

Соціально сформований та усталений рух, що передає певний психічний стан це:

([1] С. 62)

39. Надати означення:

Мовлення....

([1] С. 59)

40. Визначте зайве поняття:

До соціальних рис особистості належать:

([1] С. 60)

4.2. Тестові завдання до тестування у модулі ЗМ-П1.

1. Визначте зайве поняття:

До соціальних рис особистості належать:

([1] С. 180-183)

2. Визначте правильне поняття:

Індивідуально-психологічні особливості людини, які є умовою успішного здійснення певної діяльності – це ... .

([2] С. 141)

3. Визначте правильну відповідь:

Хто з давньогрецьких вчених започаткував наукову типологію темпераментів людини і визначив 4 типи темпераменту?

([1] С. 134)

4. Виберіть правильну відповідь:

Якому типу нервової діяльності відповідає флегматичний темперамент?

([1] С. 136)

5. Визначте правильну відповідь:

Хто з вітчизняних вчених встановив залежність темпераменту від типу нервової системи?

([1] С. 137)

6. Виберіть правильну відповідь:

Якому типу нервової системи відповідає холеричний темперамент?

([1] С. 136)

7. Визначте правильне поняття:

Свідома активність, що виявляється в системі дій, спрямованих на досягнення поставленої мети – це ... .

([1] С. 42)

8. Доповніть визначення:

Внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до діяльності – це ... .

([1] С. 43)

9. Визначте зайвий варіант:

До культурних та духовних потреб людини належать:

([1] С. 43)

10. Визначте зайве поняття:

До засобів діяльності належать:

([1] С. 45-46)

11. Доповніть визначення:

Удосконалені шляхом багаторазових вправ компоненти вмінь, що виявляються в автоматизованому виконанні дій, називаються ... .

([1] С. 46)

12. Доповніть визначення:

Готовність людини успішно виконувати певну діяльність, що ґрунтується на знаннях і навичках – це ... .

([1] С. 45)

13. Доповніть визначення :

Пізнавальний психічний процес відображення в мозку людини окремих властивостей предметів і явищ при їх безпосередній дії на органи чуття людини – це ... .

([2] С.73)

14. Доповніть речення:

До чуттєвого пізнання належить психічний процес ... .

([1] С.72)

15. Доповніть визначення :

Психічний процес відображення в мозку людини предметів та явищ в цілому, у сукупності всіх їх якостей та властивостей при безпосередній дії на органи чуття – це ... .

([1] С.81)

16. Доповніть визначення:

Процес опосередкованого і узагальненого відображення людиною предметів та явищ об'єктивної дійсності – це ... .

([2] С.87)

17. Доповніть речення:

Знаряддям формування і способом існування думки є ... .

([2] С.87)

18. Визначте правильну відповідь:

Яка з індивідуальних особливостей мислення є показником ерудованості особистості, її інтелектуальної різнобічності?

([2] С.95-96)

19. Доповніть визначення:

Афазія це -

([1] С. 63)

20.Доповніть визначення :

До вищої абстрактної форми пізнання об'єктивної реальності належить ... .

([1] С. 86)

21. Перелічіть різновиди мовлення:

([1] С. 59)

22.Доповніть речення: ...- це процес створення людиною на основі попереднього досвіду образів об'єктів, яких вона ніколи не сприймала.

([1] С. 98)

23.Визначте вірну відповідь:

Який вид пам'яті виявляється у процесі набування і закріплення знань, умінь і навичок,розрахованих на їх тривале збереження та наступне використання в діяльності людини?

([1] С. 110)

24.Визначте вірну відповідь:

Який вид пам'яті властивий тільки людині?

([1] С. 111)

25. Доповніть визначення:

Спілкування характерне для первинних груп,в яких усі члени підтримують між собою безпосередні контакти і спілкуються один з одним – це ... .

([1] С. 64)

26. Надати означення:

Діалогічне мовлення...

([1] С. 59)

27.Визначте вірне поняття:

Міжгрупове спілкування :

([1] С. 67)

28. Доповніть визначення:

Найвища стадія розвитку психіки, притаманна тільки людині – це...

([1] С. 27)

29.Визначте необхідне поняття:

... це спосіб розуміння іншої людини через усвідомлюване чи неусвідомлюване уподібнення її самому суб'єкту, що пізнає.

([1] С. 66)

30. Перелічить функції спілкування :

([1] С. 65)

31.Визначте зайве поняття :

До різновидів мовлення належать:

([1] С. 59)

32. Доповніть визначення:

...комунікація, в яку входить проміжна ланка — третя особа, технічний засіб або матеріальна річ.

([1] С. 68)

33. Надати означення :

Спілкування - ....

([1] С. 62)

34. Визначте зайве поняття:

До вищих почуттів належать:

([1] С.121-122)

35. Визначте зайве поняття:

До зовнішніх виражень емоцій і почуттів належать:

([1] С.119)

36. Визначте зайве поняття:

До форм переживання емоцій і почуттів (емоційних станів) належать:

([1] С.120)

37. Доповніть визначення:

Психічний стан, що характеризується сильним короткочасним збудженням і бурхливими негативними емоціями – це ... .

([1] С.120)

38. Доповніть визначення:

Сильні, стійкі, тривалі почуття, які захоплюють людину, володіють нею, зосереджують на одній меті – це ... .

([1] С.121)

39. Визначте правильне поняття:

Психічний процес свідомої та цілеспрямованої регуляції людиною своєї діяльності та поведінки з метою досягнення поставлених цілей – це ... .

([1] С.123)

40. Надати означення:

Діалогічне мовлення...

([1] С. 59)

4.3. Тестові завдання до модульної контрольної роботи з "Психології"

1.Галузь психології, яка вивчає формування та розвиток психіки на різних етапах життя людини – це:

([1] С. 14)

2.З якої науки розвинулась психологія?

([1] С. 5)

3.Як називається метод, який передбачає створення штучних умов, у яких досліджувана якість може бути найкраще оцінена?

([1] С. 17)

4.Встановити пропущені слова або закінчити речення:

....- емоція, що виникає в результаті усвідомлення людиною реальної або мнимої невідповідності його вчинків:

([1] С. 116)

5.Встановіть пропущені слова або закінчити речення:

.... – це стан повного фізичного,духовного та соціального благополуччя,а не тільки відсутність хвороб або фізичних вад.

([1] С. 117)

6.Що є стандартизованим випробуванням, яке передбачає використання запитань чи завдань закритого типу?

([1] С. 17)

7. Яка психологічна характеристика особистості відбиває її порівняно тривалі душевні переживання?

([2] С. 23)

8. Виберіть вірну відповідь:

Як називається здатність людини свідомо змінювати спрямованість своєї діяльності?

([2] С. 164)

9.Закінчить речення:

«Самопізнання – це засіб...

([1] С. 27)

10.Визначте вірне ім`я:

Хто з вітчизняних вчених закликав до самопізнання і називався «українським Сократом»?

([2] С. 13)

11.Визначте вірну відповідь:

Моральна якість, що характеризує поведінку людини, для якої повага до інших стала нормою поведінки і звичним способом спілкування з оточуючими, називається:

([1] С. 118)

12. Закінчить речення:

Психологічна реакція, пов`язана з розчаруванням,невдачею у досягненні мети, втратою надії тощо – це....

([1] С. 119)

13. Визначте вірну відповідь:

Уява, яка реалізується безпосередньо під впливом зовнішніх подразників, які діють в даний момент, називається:

([1] С. 98-99)

14. Доповніть визначення:

Реакція організму на подразнення, яка здійснюється за допомогою нервової системи – це....

([1] С.7)

15. Виберіть вірну відповідь:

Співставленням та диференціацією психіки людини та тварин займається:

([2] С.25)

19. Виберіть вірну відповідь:

До якої групи методів відносяться методи бесіди, анкетування, інтерв'ю:

([2] С.37)

20. Доповніть визначення:

Найвища стадія розвитку психіки, притаманна тільки людині – це....

([1] С.28)

21. Визначте вірне ім'я:

Засновником психології як науки вважається:

([2] С.8)

22. Виберіть вірну відповідь:

Якому компоненту свідомості людини відповідає пізнання людиною своїх власних якостей та особливостей?

([1] С.27)

23. З чого починається діяльність пам'яті?

([1] С.106)

24. Що є природженими передумовами розвитку здібностей?

([1] С.139)

25. Визначте вірну відповідь:

Який пізнавальний процес забезпечує формування людиною образів майбутнього?

([1] С.98)

26. Визначте вірну відповідь:

Яка властивість уваги передбачає її тривале збереження на одному об'єкті?

([2] С.164)

27. Виберіть вірну відповідь:

Якій психологічній категорії відповідає така функція – подолання перешкод і досягнення поставленої мети?

([1] С.123)

28. Яка індивідуальна особливість мислення виявляється у здатності суб'єкта пізнавальної діяльності не потрапляти під вплив чужих думок, об'єктивно оцінювати факти?

([1] С.98)

29. Виберіть вірну відповідь:

Властивість мозку людини відображати об'єктивну дійсність – це....

([2] С.48)

30. Що відноситься до основних видів діяльності?

([1] С.46)

31. Які види темпераментів існують за Гіпократом?

([2] С.244)

32. Виберіть вірне поняття:

Система вироблених стійких переконань людини – це визначення якої психологічної категорії?

([1] С.25)

33. Як розрізняють сприймання за провідним типом аналізатора?

([1] С.81)

33. Закінчить речення:

Здатність, нетрадиційно мислити, швидко розв`язувати проблемні ситуації –

([1] С.88)

34. Виберіть вірне поняття:

Людина із сильними, рухливим, але неврівноваженим типом нервової діяльності – це:

([1] С.134)

35. Виберіть вірну відповідь:

Форма мислення, за допомогою якої на основі двох або декількох суджень виводиться нове судження, називається:

([1] С.87)

36.Визначте вірне ім`я:

Перша експериментальна психологічна лабораторія була заснована в Германії 19 ст.:

([2] С.8)

37.Як називається психічний процес опосередкованого й узагальненого відображення людиною предметів і явищ об`єктивної дійсності в їх істотних зв`язках і відношеннях?

([1] С.86)

38. Виберіть вірне поняття:

Людина із сильними, рухливим, але неврівноваженим типом нервової діяльності – це:

([1] С.132)

39. Виберіть вірну відповідь:

Форма мислення, за допомогою якої на основі двох або декількох суджень виводиться нове судження, називається:

([1] С.88)

40. Найвищий щабель розвитку здібностей, що виявляються у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення в житті суспільства, у розвитку науки, літератури, мистецтва, називають:

([1] С.140)

41. Який структурний компонент особистості полягає у сукупності спонукань до діяльності?

([1] С.43)

42. Як називається стан, який характеризується тимчасовим зниженням працездатності під впливом тривалої дії навантаження?

([2] С.202)

41. Який вид експерименту зберігає зміст звичайної діяльності людини, але створюються умови, за яких обов'язково викликається досліджуване психічне явище?

([1] С.16)

42. Доповніть визначення: В перекладі з давньогрецької «Психологія» - це наука про...

([1] С.5)

43. Доповніть визначення:

Галузь психології, яка вивчає формування та розвиток психіки на різних етапах життя людини – це:

([1] С.15)

44. Неповторність, оригінальність особистості, сукупність тільки їй притаманних рис створюють:

([1] С.25)

45. Встановити пропущені слова або закінчити речення:

....- емоція, що виникає в результаті усвідомлення людиною реальної або мнимої невідповідності його вчинків

([1] С.116)

46. Закінчити речення:

«Сленг» - це мовна гра, якою зазвичай користуються ....?

([2] С.131)

47. Виберіть вірну відповідь:

Характеристики, які відрізняють поведінку меланхоліка:

([1] С.133)

48. Виберіть вірну відповідь:

Як називається здатність людини свідомо змінювати спрямованість своєї діяльності?

([2] С.165)

49. Найдавніша теорія темпераменту була розроблена:

([2] С.244)

50. Виберіть вірну відповідь: Який метод виступає як засіб вивчення, аналізу та синтезу власних вчинків і дій, порівняння своїх думок з думками інших людей?

([1] С.18)

51. Виберіть вірну відповідь: Яка психологічна властивість людини залежить від типу її нервової системи?

([1] С.132)

52. Що у поданому переліку можна назвати здібностями?

([1] С.140)

53. Виберіть із переліку характеристик ті, які характеризують вольовий акт:

([1] С.140)

54. Виберіть вірну відповідь: Спогади - це... а) відтворення якогось об'єкта в умовах повторного сприймання; б) відтворення образів нашого минулого, локалізованого в часі та просторі; в) процес утримання в пам'яті інформації.

([2] С.108)

55. Виберіть вірну відповідь: Природжені передумови до розвитку здібностей – це....

([2] С.226)

56. Доповніть речення:

Мовлення між двома або кількома співрозмовниками називається....

([1] С.59)

57. Визначте зайве поняття:

До засобів діяльності належить: а)Потреби;б)Знання;в)Вміння;г)Навички;

([1] С.46)

58. Визначте зайве поняття:

До різновидів людської діяльності належать:

([1] С.48)

59.Визначте зайве поняття: До зовнішніх виражень емоцій і почуттів належать:

([1] С.116)

60.Доповніть визначення: Сильні,стійкі,тривалі почуття, які захоплюють людину – це...

([1] С.117)

61.Виберіть вірну відповідь:

Як називаються вольові дії, що визначаються свідомо поставленою метою?

([1] С.123)

62. Доповніть визначення:

Вольова дія,яка потребує особливого напруження сил,вміння організувати себе на виконання – це....

([1] С.124)

63. Виберіть вірне значення:

Характер особистості – це:

([1] С.146)

64. Виберіть вірну відповідь:Яка з функції мовлення вважається найважливішою?

([1] С.65)

65.Визначте вірне поняття:

Індивідуально-психологічні особливості людини,які є умовою успішного здійснення певної діяльності – це....

([1] С.139)

66. Виберіть вірну відповідь: Сильне короткочасне збудження, що виникає раптово, оволодіває людиною так сильно, що вона втрачає здатність контролювати свої дії та вчинки - це ...

([1] С.120)

67. Високий рівень нервово-психічної активності та енергії дій, неврівноваженість, різкість і поривчастість рухів, сильна імпульсивність та яскравість емоційних переживань властиві:

([1] С.134)

68.Виберіть вірну відповідь:

Як називаються вольові дії,що визначаються свідомо поставленою метою?

([1] С.124)

67. Визначте вірну відповідь:

Яка галузь психології вивчає загальні закономірності проявів психіки людини?

([2] С.24)

68. Виберіть вірну відповідь:

Співставленням та диференціацією психіки людини та тварин займається:

([2] С.25)

69. Виберіть вірну відповідь:

До якої групи методів відносяться методи бесіди,анкетування,інтерв`ю?

([2] С.37)

70.Визначте зайве поняття:

Пізнавальні процеси – це...

([1] С.72)

71.Визначте вірну відповідь: Стандартизованим випробуванням, яке передбачає використання запитань чи завдань закритого типу, є...

([2] С.38)

72. Визначте вірну відповідь:

Який вид пам`яті виявляється у процесі набування і закріплення знань, умінь і навичок, розрахованих на їх тривале збереження та наступне використання в діяльності людини?

([1] С.108)

73. Доповніть вірне поняття:

Процес, протилежний запам`ятовуванню, який виявляється в тому, що втрачається чіткість запам`ятованого, зменшується його обсяг – це ... .

([1] С.109)

74.Визначте вірну відповідь:

Індивідуально-психологічні особливості людини, які є умовою успішного здійснення певної діяльності – це ... .

([1] С.139)

75.Визначте вірну відповідь:

Який вид праці потребує використання фізичних сил людини, напруження її м`язової системи?

([1] С.48)

76.Визначте вірну відповідь:

Який вид мислення властивий дітям дошкільного віку?

([1] С.88)

77.Визначте вірне поняття:

Психічний процес свідомої та цілеспрямованої регуляції людиною своєї діяльності та поведінки з метою досягнення поставлених цілей – це ... .

([1] С.123)

78.Визначте зайве поняття:

У пам`яті розрізняють такі основні процеси:

([1] С.110)

79. Визначте вірне поняття:

Своєрідним проявом безвілля і пристосовницької позиції особистості є ... .
([1] С.38)

80. Доповніть визначення:

Форма психічної діяльності людини, завдяки якій вона спрямовує та зосереджує свідомість на одному об'єкті – це ... .
([2] С.161)

4.4. Ведення термінологічного словника :

1. Психологія ([1] С.5)
2. Рефлекс ([1] С.7)
3. Тест ([1] С.18)
4. Експеримент ([1] С.16)
5. Спостереження ([1] С.17)
6. Бесіда ([1] С.20)
7. Вікова психологія ([1] С.14)
8. Інженерна психологія ([1] С.14)
9. Космічна психологія ([1] С.15)
10. Особистість ([1] С.25)
11. Активність ([1] С.26)
12. Потреба ([1] С.27)
13. Мотив ([1] С.27)
14. Інтерес ([1] С.27)
15. Переконавання ([1] С.28)
16. Ідеал ([1] С.28)
17. Установка ([1] С.28)
18. Спрямованість особистості ([1] С.29)
19. Самосвідомість ([1] С.29)
20. Акселерація ([1] С.34)
21. Референтна група ([1] С.35)
22. Колектив ([1] С.35)

23. Конформізм ([1] С.36)
24. Соціометрія ([1] С.36)
25. Соціограма ([1] С.37)
26. Лідер ([1] С.37)
27. Сумісність ([1] С.38)
28. Фізична сумісність ([1] С.38)
29. Психофізіологічної сумісності ([1] С.38)
30. Соціально-психологічна сумісність ([1] С.39)
31. Психологічна сумісність ([1] С.39)
32. Конфлікт ([1] С.39)
33. Внутрішньо-особистісний конфлікт ([1] С.39)
34. Міжособистісний конфлікт ([1] С.39)
35. Міжгруповий конфлікт ([1] С.39-40)
36. Діяльність ([1] С.42)
37. Мета ([1] С.40)
38. Вміння ([1] С.45)
39. Навички ([1] С.45-46)
40. Ігрова діяльність ([1] С.49)
41. Навчальна діяльність ([1] С.49-50)
42. Мовлення ([1] С.55)
43. Афазія ([1] С.57)
44. Усне мовлення ([1] С.59)
45. Монологічне мовлення ([1] С.59)
46. Письмове мовлення ([1] С.59)
47. Внутрішнє мовлення ([1] С. 61)
48. Спілкування ([1] С.62)
49. Жест ([1] С.64)
50. Ідентифікація ([1] С.67)

51. Рефлексія ([1] С.67)
52. Стереотип ([1] С.68)
53. Відчуття ([1] С.73)
54. Сприймання ([1] С.81)
55. Мислення ([1] С.87)
56. Уява ([1] С.98)
57. Пам'ять ([1] С.106)
58. Емоція ([1] С.116)
59. Почуття ([1] С.116)
60. Настрій ([1] С.120)
61. Афект ([1] С.120)
62. Стрес ([1] С.121)
63. Фрустрація ([1] С.121)
64. Пристрасті ([1] С.121)
65. Моральні почуття ([1] С.122)
66. Воля ([1] С.123)
67. Безвілля ([1] С.129)
68. Темперамент ([1] С.132)
69. Здібності ([1] С.141)
70. Характер ([1] С.147)

4.5. Тестові завдання до залікової контрольної роботи.

Тестові завдання залікової контрольної роботи являють собою міксовані варіанти тестових завдань розділів **4.1, 4.2, 4.3** із відповідними посиланнями на правильні відповіді за списком основної літератури.

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література:

1. Глушкова Н.М., Слободянюк О.Р. Психологія. Конспект лекцій. Одеса: ТЕС,2010. – 155 с.
2. Дубравська Д.М. Основи психології. Львів, 2001.
3. Киричук О.В. та ін. Основи психології. К., 1996.
4. Психологія. За ред. Ю.Л. Трофімова. К., 2001.

5. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. К., 2000.

Додаткова література:

6. Максименко С.Д. Загальна психологія. К.: «Центр учбової літератури» - 2008. – 271 с.
7. Титаренко Т. та ін. Основи практичної психології. К.: «Либідь» - 1999. – 533 с.
8. Петровский А.В. Введение в психологию. М.: «Мысль» - 1995. – 485 с.
9. Роменець В.А. Історія психології ХІХ - поч.ХХст. К.: «Просвіта» - 1995. – 423 с.
10. Чебикін О.Я. Емоційна регуляція пізнавальної діяльності. Одеса: «Маяк» - 1992. – 176 с.
11. Климов Е.А. Основы психологии. М., «ЮНИТИ» - 1997. – 283 с.
12. Немов Р.С. Практическая психология. М.: «ВЛАДОС» - 1998. – 319 с.

Інформаційні ресурси

www.eprints.library.odku.edu.ua

www.dpt19.odku.edu.ua

<http://dpt19s.odku.edu.ua/course/view.php?id=24> електронний навчальний курс дисципліни «Психологія»